

Från: [Hamidovska Nergül](#) för [Kultur](#)
Till: [Diariet](#)
Ärende: VB: Remissvar region Skånes kulturplan
Datum: den 4 april 2024 11:10:52
Bilagor: [Teatercentrum remissvar region skånes kulturplan 2025.pdf](#)

Hej,

Vänligen se mejl nedan.

Vänliga hälsningar,

Nergül Hamidovska
Kundinformatör
Support 2, Regionservice

Region Skåne

Postadress: Regionservice, Gemensam servicefunktion Kundcenter
Byggnad 203, Medicon Village, 223 81 Lund
Besöksadress: Tunavägen 22, Byggnad 203, Lund
Tfn: +46 (0) 46-75 50254
Sms: +46 (0) 724593997
Nergul.hamidovska@skane.se
Skane.se

Region Skåne ansvarar för hälso- och sjukvård, utveckling av näringsliv, kollektivtrafik, kultur och samarbete med andra regioner i och utanför Sverige.

Från: Lars Dahlquist <lars.dahlqvist@teatercentrum.se>
Skickat: den 4 april 2024 10:34
Till: Åkerberg Anna U <Anna.U.Akerberg@skane.se>; Kultur <Kultur@skane.se>
Ämne: Remissvar region Skånes kulturplan

Hej

Detta är mycket, mycket olyckligt, men jag hittade Teatercentrums remissvar gällande den kommande regionala kulturplanen i utkast i min mail. Det låg färdigskrivet i tid, men jag måste ha missat klicket på skicka-knappen.

Lämnar ändå in det här och hoppas att det ändå finns en möjlighet att få med vårt remissvar.

Med vänlig hälsning, Lars

Lars Dahlquist
Verksamhetsledare Södra regionen / regional manager
Teatercentrum Södra, Bergsgatan 29, SE 214 22 MALMÖ
+46 (0)70 555 41 86
lars.dahlquist@teatercentrum.se

[AKTUELLT UTBUD:](#) Teatercentrums verktyg för dig som är intresserad av att köpa in teater. Föreställningar och workshops från nära 100 fria teatrar i hela landet.

Vid kontakt med Teatercentrum sparas kontaktuppgifter som lämnas i samband med kontakten bara så länge vår kontakt bedöms som aktiv.
Teatercentrum lämnar aldrig ut personuppgifter till tredje part. [Teatercentrums integritetspolicy](#)

TEATERCENTRUM

FRI SCENKONST /// HELA TIDEN /// ÖVERALLT

Remissvar
Region Skåne Kulturplan 2025-2028

Teatercentrum har tagit del av och diskuterat hur remissversionen av den kommande kulturplanen korrelerar med vår och våra medlemmars verksamhet. Vi är generellt positiva till kulturplanens intentioner och formuleringar, men vill särskilt lyfta följande.

De tre bärande principerna kulturens egenvärde, kulturens demokratiska grund och kulturens kraft i samhällsbygget lever kvar. Att kulturplanen ser kulturens egenvärde och principen om armlängds avstånd som centrala och grundläggande värden är nödvändigt för att det starka och rika kulturliv som kännetecknar regionen ska kunna vara just det. Vi ser här en förtroendeförklaring för konst och kultur.

Att också erkänna konst och kultur som en viktig arena för fri åsiktsbildning och en kraft i samhällsbygget är i sig bra, men som kulturplanen konstaterar; ”För att dra nytta av kulturens kraft i samhällsbygget och stärka framtidstro och livskvalitet på lång sikt, krävs systematisk samverkan med andra politikområden. Endast då bidrar kulturpolitiken fullt ut till förutsättningar för goda och hållbara livsbetingelser ur ekonomiskt, socialt och miljömässigt perspektiv.”

Tväarsektoriell och systematisk samverkan

Senare i texten nämns den gemensamma strategin för Hälso- och sjukvårdsnämnden och Kulturnämnden och vi välkomnar det tväarsektoriella förhållningssätt som ger Teatercentrum möjlighet att utveckla nätverk och tillgänglighet till och för våra medlemmars föreställningar.

Vad vi däremot saknar i det tväarsektoriella perspektivet rör alla barns rätt att delta i kulturlivet, stycket *Barns och ungas rätt att delta i kulturlivet förutsätter samarbete mellan olika politikområden och stöd på nationell, regional och kommunal nivå. I förskolan och skolan kan alla barn och unga, oavsett bakgrund och individuella förutsättningar, möta den organiserade kulturen.*

Vi ser stora skillnader mellan olika kommuner och olika rektorsområden gällande vilken tillgång barn får till kultur i skolan. Kulturplanen räknar upp de åtaganden som kultursektorn har

- *ett stärkt konst- och kulturutbud av hög kvalitet,*
- *att fler barn, unga och vuxna oavsett individuella och geografiska förutsättningar ska ha tillgång till ett brett och varierat utbud och en mångfald av berättelser*
- *att fler ska ha möjlighet att skapa och uttrycka sig genom kultur.*

Här konstateras att samröre mellan olika politikområden är en förutsättning, men vi skulle välkomna skrivningar som lyfter samverkan med politikområdet skola/utbildning då det idag finns stora brister i de nationella styrdokument som borde ge tydliga riktlinjer gällande kvantifiering och uppföljning vad gäller konst och kultur i skolan. Det räcker inte att kultursektorn erbjuder resurser, skolan måste möta med motsvarande resurser för att kunna ta hand om kulturens erbjudande och uppfylla sin del i förhållande till alla barns rätt till konst och kultur.

Alla barn ska ha rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet och skolan är den plats där de flesta möten mellan barn och kultur sker. Teatercentrum konstaterar att skillnaderna i hur mycket kultur barnen får möta i skolan är stora och att det till stor del är skolans resurser som är otillräckliga för att ta emot det professionella utbud kultursektorn erbjuder. Bristen på reglering av kvantitativa riktlinjer och ansvar för uppföljning i Skolverkets styrdokument och allmänna råd måste åtgärdas.

Den nya kultursamverkansutredningen konstaterar att skolan är Sveriges största kulturinstitution och skriver: ” Det är avgörande att det offentliga skolsystemet kan ge alla elever, oavsett bakgrund, en kvalificerad kulturell orientering. De estetiska ämnena bör i grundskolan och gymnasiet tillmätas större vikt. Om staden, det offentliga rummet, är platsen för allas våra dagliga kulturmöten är skolan tveklöst vår största och, i ett utvecklingsperspektiv, viktigaste kulturinstitution. Samtidigt erkänns inte detta fullt ut varken i kultur- eller skolpolitiken.”

Utredningen refererar också till Myndigheten för kulturanalys: ” I Kulturanalys olika rapporter om kulturvanor framstår utbildningens roll som central. Vi vill särskilt lyfta fram utbildningens betydelse för lika möjligheter att delta i kulturlivet. Därför efterlyser Kulturanalys en samlad bild och diskussion av vilken roll som skolan och utbildningen har för allas möjlighet att delta i kulturlivet. En sådan diskussion bör inte bara belysa utbildningens roll i ett socioekonomiskt sammanhang utan också skolans innehåll, till exempel när det gäller de estetiska och samhällsorienterande ämnena, läsförståelsens utveckling, segregation och selektionseffekter i rekrytering till konstnärliga utbildningar.”

Myndigheten säger också mycket konkret att man ännu en gång bör se över möjligheterna att förstärka ställningen för estetiska ämnen i grundskolan och i gymnasiet.”

Vi vet via Assitejs rapport ”Spelar mindre roll”, Svensk Scenkonsts rapport ”Scenkonstens roll för barn- och ungdomskulturen” och Teatercentrums omfattande kontakter med kultursamordnare i hela landet samt de undertecknande organisationernas egna och medlemmars vittnesmål, att barn får olika tillgång till kultur pga olika förutsättningar och prioriteringar i kommuner och skolor. Det ser olika ut vad gäller kultursamordnares uppdrag och tjänstegrad, om det finns kulturombud och kulturgaranti, tillgång för barn i glesbygd eller för barn med funktionsvariationer och hur skolornas kvalitets- och värdegrundsarbete utvärderas och följs upp av kommunerna på förvaltningsnivå, prioritering av resurser för kulturupplevelser. Många pedagoger vill arbeta med konst och kultur, men utrymme och resurser är otillräckliga.

Läroplanen anger inte hur man ska kvantifiera, mäta och följa upp. Det gör istället Skolverkets allmänna råd och de nationella målen, men när det kommer till skolans arbete med värdegrund, kultur och skolans kontakt med civilsamhället finns ej heller här några tydliga skrivningar. I de övergripande nationella styrdokumenterna finns alltså ett utrymme för skolledarna att tolka och värdera hur och i vilken omfattning de ska föra in kulturellt innehåll i skolarbetet. Det är givetvis bra att kunna utgå ifrån de förutsättningar kommunen och skolan har, men tyvärr ser vi också att variationerna i landet är stora och att långt ifrån alla barn får kontakt med konst och kultur.

I de nationella målen ”3.2.2 Kvalitet” står: ”Skolverket menar att kvalitet i utbildningen hänger samman med hur väl verksamheterna uppfyller uppsatta mål och svarar mot nationella krav och riktlinjer i skollag och läroplaner. En verksamhet med hög kvalitet kännetecknas dessutom av en strävan till förnyelse och ständiga förbättringar utifrån rådande förutsättningar.

Ett fokus på kvaliteten på utbildningen i målsättningarna kan bidra till att skapa samling kring frågor som rör såväl verksamheternas strukturer och arbetsprocesser som vilka resultat som uppnås. Fokus på kvalitet kan då innebära att frågor om förskolor, skolor och fritidshems förutsättningar i form av resurser och kompetenser för att skapa kvalitet i undervisningen diskuteras och vid behov förbättras.”

Kultursektorn lägger stora resurser på att erbjuda skolan konstnärligt innehåll av mycket hög kvalitet, infrastruktur för presentation, distribution och subventioner samt material och pedagogiska stödresurser. Vi är nu ett antal intresseorganisationer som representerar tusentals kulturskapare som vill se en avgörande förändring. Tydligare skrivningar kring inte bara vad och hur, men också tydligare riktlinjer för hur många konstupplevelser som ett minimum barnen ska ta del av och arbeta med under hela skolgången. Vidare hur arbetet med uppföljning och utvärdering ska genomföras och redovisas.

Utan tydligare uppdrag till skolan kommer professionell konst i alla dess former av mycket hög kvalitet och de resurser som erbjuds skolan, inte alla till godo.

Utveckling

Region Skåne väljer att fokusera på tvärgående utvecklingsområden i Regional kulturplan för Skåne 2025–2028. Syftet är att främja ökad samverkan för att möta ett alltmer komplext och diversifierat samhälle och flytta fram positionerna när det gäller att skapa goda förutsättningar för ett rikt, hållbart och inkluderande kulturliv.

- *Konstnärligt skapande*
- *Delaktighet och medskapande*
- *Kulturens rum och platser*
- *Barns och ungas rätt till kultur*

Människor ska ha rätt och möjlighet att uttrycka sig konstnärligt oavsett funktionsförmåga. För att fler ska ha möjlighet att vara delaktiga och utveckla sina skapande förmågor på jämlika villkor krävs långsiktig metod- och kunskapsutveckling inom det skånska kulturlivet.

Möjligheter till konstnärlig produktion ska finnas i hela Skåne.

Tillgång till fysisk infrastruktur i form av institutioner, ateljéer, filmstudior, repetitionslokaler, verkstäder, scener, utställningslokaler, residensplatser samt kluster och innovationsmiljöer är en viktig förutsättning för bredd i det konstnärliga skapandet. Tillgång till kreativa produktionsmiljöer med kulturskapare i fokus bidrar till kontaktytor mot lokalsamhället och till livskraftig kultur i alla delar av regionen. Det ger också möjligheter för de kulturella och kreativa branscherna att utvecklas och växa.

Det finns ett behov för de teatrar som producerar för vuxna att finna förankring utanför städerna. Residens, samarbeten med lokala arrangörer och ekonomiska förutsättningar att erbjuda produktioner för turné. Generellt ser vi ett behov av större synlighet och tydligare ingångar till den fria teatern för fler. Teatercentrum driver tillsammans med ett antal centrumbildningar i Malmö projektet "Pralinen" där vi önskar ta över Teaterhögskolan i Malmös hus när de flyttar från Bergsgatan 2028. Här ser vi en kraftfull möjlighet att ge tillgång till kreativa produktionsmiljöer med kulturskapare i fokus som bidrar till kontaktytor mot lokalsamhället och till livskraftig kultur i alla delar av regionen. Pralinen ger också möjligheter för de kulturella och kreativa branscherna att utvecklas och växa.

Vi välkomnar därför skrivningar enligt ovan men understryker behovet av tillräckliga utvecklingsresurser för det fria kulturlivet och att det fria kulturlivet skrivs in som en viktig dialogpart.

Konstnärligt skapande

För att bredda rekryteringsbasen och ge fler unga chansen att utveckla sina konstnärliga förmågor behövs ett samspel mellan kulturlivet och utbildningssektorn. Att skapa goda förutsättningar för unga utövare i olika stadier av deras utveckling bidrar till att säkra ett professionellt konst- och kulturliv också i framtiden.

Genom att skapa och stödja arenor, plattformar och mötesplatser för kunskapsdelning och erfarenhetsutbyte kan verksamma kulturskapare stärkas i sin yrkesutövning. Kunskapsutveckling för såväl etablerade som nya upphovspersoner och utövare inom olika konstområden främjar en återväxt och bidrar till goda förutsättningar för konstnärligt

För att säkerställa en bredd i genrer, format och uttryck och en beredskap för att ge plats åt nya former och uttryck behöver möjligheter till konstnärligt utvecklingsarbete finnas såväl inom som utanför institutionerna. Fler kulturaktörer ska stimuleras att utforska hur de innovativt kan arbeta med nya gestaltningar och berättarformer genom exempelvis digitala lösningar.

Utvecklingen, exempelvis inom artificiell intelligens, utmanar emellertid konstnärers möjlighet att ta betalt för sin produktion när lagstiftning och ersättningsmodeller för upphovsrätt inte följt med.

Teatercentrum är en viktig aktör vad gäller:

Främja erfarenhetsutbyte och kunskapsutveckling för verksamma konstnärer

Främja arbete för kulturskapares ekonomiska, upphovsrättsliga och sociala villkor

Vi ser positivt på ovan skrivningar under rubriken Konstnärligt skapande.

Scenkonst och musik

Institutionerna inom scenkonst- och musikområdet har uppdrag som förenar kontinuitet och förnyelse genom att både levandegöra ett kulturarv och svara för kunskap, konstnärlig kvalitet och utveckling. Institutionerna garanterar en långsiktighet i utbudet inom respektive konstområde och kan i kraft av sin identitet och legitimitet locka såväl nationella som internationella konstutövare till Skåne. De står också för en betydande del av arbetsmarknaden för konstnärer och kulturskapare. Barn och unga är en viktig målgrupp för såväl institutionerna som de fria grupperna och flera av dem har en väl utvecklad verksamhet som syftar till att stärka barns och ungas möten med scenkonst och musik. ”

”Det finns ett stort antal fria grupper och utövare som spelar en viktig roll för kulturlivet och bidrar till mångfald och konstnärlig förnyelse. Ett flertal scenkonstgrupper och scenkonstnärer med avancerad estetik och experimentellt inriktad tvärkonstnärlig verksamhet finns i Malmö. Ett nära förhållande mellan den konstnärliga praktiken och högskolornas utbildning och forskning bidrar till uppmärksam utveckling och förnyelse av scenkonsten och musiken. Till infrastrukturen för spridning av scenkonst och musik hör även ett flertal fria gästspelsscener och återkommande festivaler.

Flera skrivningar i stycket som beskriver institutionerna är också tillämpliga i stycket som beskriver fria grupper och inte minst den fria teatern. Vi ser hur den fria teatern svarar för kunskap, konstnärlig kvalitet och utveckling och den fria scenkonsten attraherar liksom institutionerna både nationella och internationella konstutövare till Skåne.

Vi vill också påtala att de fria teatrarna i Skåne sysselsatte över 200 personer i olika grad under 2022, vi har inte statistiken klar för 2023 i skrivande stund, men sannolikt är siffran liknande. Även den fria teatern och i ett större perspektiv den fria scenkonsten och musiken står alltså för en betydande del av arbetsmarknaden för konstnärer och kulturskapare.

Det bör beaktas att den fria teatern för barn och unga turnerar i mycket hög utsträckning och når ut i hela regionen med högkvalitativa turné- och kostnadseffektiva produktioner. Teatercentrums nitton medlemsteatrar i södra regionen spelade 2022 drygt 1900 föreställningar för en publik på c:a 86 000 personer. Vi ser därför positivt på följande skrivning, men önskar i tillägg att den fria

teatern och den infrastruktur som beskrivs enligt ovan omnämns som ett område som måste värnas.

Utvecklingsarbetet framåt innebär att fortsatt stärka scenkonstens och musikens ställning i hela Skåne, med publiken i fokus. Scenkonst- och musikområdet behöver fortsatt säkrad försörjning av ändamålsenliga produktionslokaler i syfte att stimulera konstnärlig utveckling och Skånes attraktionskraft. Möjligheterna för residens och för samverkan och utbyte behöver stärkas.

Här, liksom i ovan stycke om utveckling önskar vi lyfta centrumbildningars arbete för "Pralinen" där vi önskar ta över Teaterhögskolan i Malmös hus när de flyttar från Bergsgatan 2028. Här ser vi en kraftfull möjlighet att ge tillgång till kreativa produktionsmiljöer med kulturskapare i fokus som bidrar till kontaktytor mot lokalsamhället och till livskraftig kultur i alla delar av regionen. Pralinen ger också möjligheter för de kulturella och kreativa branscherna att utvecklas och växa.

Slutligen, i början av stycket med rubriken *Scenkonst och musik* står det *I Skåne finns ett stort antal institutioner, fria grupper, centrumbildningar...* Där finns beskrivande stycken om institutionernas, det fria kulturlivets och arrangörernas viktiga roll, men ingen beskrivning för centrumbildningarna, vilket vore önskvärt.

Kanske skulle ett eget avsnitt om centrumbildningarna generellt vara på sin plats då vårt arbete är så brett och närvarande i flera av kulturplanens områden.

För Teatercentrum

Lars Dahlquist
verksamhetsledare södra regionen